

**ЗАПОРІЗЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ПМОІЛ

**КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА,
МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА
ЛОГІСТИКИ**

«ПІДПРИЄМНИЦТВО В АГРАРНІЙ СФЕРІ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЕФЕКТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

**I Міжнародна науково-практична
конференція**

ЧАСТИНА I

**12-13 лютого 2020 р.
м. Запоріжжя**

Міністерство освіти і науки України

Запорізька міська рада
Запорізька торгово-промислова палата
Запорізький національний університет
Державний університет «Житомирська політехніка»
Київський національний університет ім. Тараса Шевченка
Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Донецький державний університет управління (м. Маріуполь)
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва
Вільнюський технічний університет ім. Гедимінаса (Литва)
Каршинський інженерно-економічний інститут (Республіка Узбекистан)
Карагандинський економічний університет Казспоживспілки (Республіка Казахстан)
Софійський університет Св. Климента Орхідського (Болгарія)
Словацький сільськогосподарський університет в Нітрі (Словаччина)

ПІДПРИЄМНИЦТВО В АГРАРНІЙ СФЕРІ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЕФЕКТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції
(Запоріжжя, 12-13 лютого 2020 року)

Частина I

Кафедра підприємництва, менеджменту організацій та логістики

Запоріжжя
ЗНУ
2020

УДК 338.43:334.722.012.64:005.336.1(06)

ПЗ2

Редакційна колегія:

О.Г. Бондар, доктор юридичних наук, професор,
Г.М. Васильчук, доктор історичних наук, професор,
Д.А. Антонюк, доктор економічних наук, професор,
Л.М. Бухаріна, доктор економічних наук, професор,
Н.В. Валінкевич, доктор економічних наук, професор,
Н.М. Гуржій, доктор економічних наук, професор,
Г.І. Купалова, доктор економічних наук, професор,
С.О. Лавренко, кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
М.О. Лисенко, кандидат економічних наук, доцент,
О.А. Онищенко, кандидат наук з державного управління, доцент,
Ю.І. Полусмяк, кандидат економічних наук, доцент,
М.П. Сагайдак, доктор економічних наук, професор,
І.Г. Шавкун, доктор філософських наук, професор.

Рекомендовано рішенням Вченої Ради ЗНУ
(протокол №6 від 28 січня 2020 р.)

П 32 Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 лютого 2020 р.): у 2 ч. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. Ч.1. 544 с.
ISBN 978-966-599-577-7

Наведено актуальні ідеї та ефективні інноваційні рішення щодо підприємництва в аграрній сфері, ринкових трансформацій розвитку земельних відносин в Україні, якості та безпечності агропродукції в умовах вільної торгівлі з ЄС, інформаційних технологій у агроменеджменті, підприємстві, торгівлі та біржовій діяльності.

Друкується в авторській редакції

УДК 338.43:334.722.012.64:005.336.1(06)

ISBN 978-966-599-577-7

© Запорізький національний університет, 2020

<i>Порудєєва Т.В.</i>	РОЗВИТОК ЗЕРНОВОГО РИНКУ ПРИЧОРНОМОР'Я	220
<i>Пошивалова О.В.</i>	ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА АПК	223
<i>Проданова Л.В., Хорошун Ю.В.</i>	СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ: ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ПІДХОДІВ	226
<i>Прокопчук О.Т.</i>	ТРЕНДИ ЗАЛУЧЕННЯ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ ДО СИСТЕМИ СТРАХОВОГО ЗАХИСТУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	229
<i>Радченко О.Д.</i>	ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ АГРАРНОГО МІКРОКРЕДИТУВАННЯ	232
<i>Самайчук С.І.</i>	ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	235
<i>Саржан А.С.</i>	КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА МЕТОДИ ЇЇ ФОРМУВАННЯ	238
<i>Столярчук Н.М.</i>	ВНЕСОК НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ У ІННОВАЦІЙНУ АКТИВНІСТЬ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ	241
<i>Сторожилова У.Л., Сторожилів Г.М.</i>	СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ ДЛЯ УКРАЇНИ В ПРОСТОРІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	244
<i>Страшко О.П.</i>	ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО АГРАРНОГО РИНКУ В УКРАЇНІ	248
<i>Танасієнко Н.П., Бура Н.В.</i>	РОЗВИТОК АГРОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	250
<i>Тебенко В.М.</i>	РОЗВИТОК АГРАРНОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ	252
<i>Туровська А.С., Ільїна О.В.</i>	ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ В УКРАЇНІ	255
<i>Уманська Ю.М., Калінчук В.В.</i>	ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ БІЗНЕСІ	258
<i>Харченко А.В., Онищенко О.А.</i>	ШЛЯХИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ	261
<i>Харченко Г. А., Харченко В. В.</i>	ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ЯК ЗАПОРУКА ЙОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ	264
<i>Хацер М.В., Голуб В.Л.</i>	СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ НИШЕВИХ ПРОДУКТІВ ЛІСНОГО ГОСПОДАРСТВА У КОНТЕКСТІ ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ ДОМАШНІХ ГОСПОДАРСТВ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ	267
<i>Хацер М.В., Оглобліна В.О.</i>	МАРКЕТИНГ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	270
<i>Чередниченко ЕА</i>	СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И РАЗВИТИЕ СПЕЦИАЛИЗИРОВАННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ СОИ	273

Сьогодні виникають нові умови й концепції розвитку сільського господарства, що є наслідком змін у міжнародному поділі праці й формуванні світової системи сільського господарства та світового ринку сільськогосподарської продукції, прискорення науково-технічного прогресу, що дозволяє створювати нові чинники, такі як підприємництво, глобалізація, еластичність діяльності, наростання нової тенденції переходу до індивідуальних і персональних інтересів, перехід від окремих джерел доходів до цілої групи, що пов'язано зі зміною традиційних та економічних цілей господарств і сім'ї, вхід сільського господарства в етап надвиробництва й проблем, що із цього виникають.

Література

1. Агробізнес [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vue.gov.ua/>
2. Замлинський В.А. Стан і перспективи розвитку аграрного бізнесу / В.А. Замлинський. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/Scav/Downloads/znptdau_2013_2\(2\)__14.pdf](file:///C:/Users/Scav/Downloads/znptdau_2013_2(2)__14.pdf)
3. Климаш Н.І. Стан та особливості розвитку аграрного сектора економіки у сучасних умовах / Н.І. Климаш, С.Г. Бляшук // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2014. – Вип.1. – С.71-79.
4. Продукти рослинного походження лідирують в структурі експорту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zerno.org.ua/>

Тебенко В.М.

к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

РОЗВИТОК АГРАРНОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ

Протягом останніх п'яти років аграрний сектор економіки України підтримує тенденцію до зростання. Частка у валовій доданій вартості країни становить 13%, при використанні основних засобів вартістю понад 100 млрд. грн. Галузь є одною з основних бюджетоутворюючих сфер економіки та займає друге місце у товарній структурі експорту (близько 40%). Також АПК – основне джерело надходження валюти в Україну та ключовий фактор у підтриманні торговельного балансу.

Потенціал аграрної галузі в Україні величезний. На даний час в сільському господарстві працюють майже 45000 підприємств, з яких близько 2500 - великих і середніх. Та поки рослинництво нарощує обсяги, вітчизняне м'ясо-молочне виробництво знаходиться у періоді стагнації[1].

Департаментом економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації Запорізької області підбито підсумки щорічної комплексної оцінки (рейтингу) результатів соціально-економічного розвитку міст і районів області. Згідно з оцінкою результатів діяльності за напрямом «розвиток сільського господарства» трійку лідерів очолили: Великобілозерський, Запорізький і Кам'янсько-Дніпровський райони; останнє місце посів Бердянський район.

Виробництво валової продукції сільського господарства області за 2018 рік склало 8221,3 млн.грн., що менш рівня попереднього року на 14,4 %. По сільськогосподарських підприємствах цей показник зменшився на 16,2 %, по господарствах населення на 12,1 %. Валова продукція рослинництва зменшилась на 17,0 %, тваринництва – на 3,9 %.

Виробництво продукції тваринництва по сільгоспідприємствах у розрахунку на 100 га сільгоспугідь по області у звітному періоді склало 44,18 ц умовних м'ясоодиниць (у 2017 році – 44,99 ц умовних м'ясоодиниць). Визначено суттєве коливання цього показника по районах області: Орхівський район – 146,24 ц, Якимівський – 2,43 ц (співвідношення між максимальним та мінімальним значеннями склало 60 разів).

Найбільша чисельність поголів'я худоби і птиці на 100 га сільгоспугідь налічується в Токмацькому районі (33,01 ум. од.), найменша – у Бердянському районі (1,64 ум.од.). Чисельність поголів'я корів у розрахунку на 100 га сільгоспугідь коливається від 0,03 гол. (Вільнянський, Михайлівський райони) до 2,63 гол. (Кам'янсько-Дніпровський район). У сільгоспідприємствах Пологівського, Приазовського та Якимівського районів поголів'я корів відсутнє. У розрахунку на 100 га сільгоспугідь загальна чисельність поголів'я худоби і птиці по сільгоспідприємствах у середньому по області складає 10,87 умовних одиниць (у 2017 році – 10,69 ц умовних одиниць), поголів'я корів – 0,7 голів (на рівні попереднього року).

Валовий збір зернових та зернобобових культур у 2018 році по сільськогосподарських підприємствах склав 2233,1 тис.тонн у заліковій вазі, що менш рівня попереднього року на 22,4 %. Врожай зернових та зернобобових культур значно зменшився у Більмацькому (на 53,5 %), Розівському (на 49,6 %) та Бердянському (на 48,2 %) районах. Перевищено урожай 2017 року зернових та зернобобових культур лише у Великобілозерському (на 6,6 %), Кам'янсько-Дніпровському (на 2,7 %), Вільнянському (на 2,3 %) та Якимівському (на 2,0 %) районах. Середня урожайність зернових та зернобобових культур в сільськогосподарських підприємствах склала 24,7 ц/га (у 2017 році – 32,5 ц/га) та коливається серед районів від 42,7 ц/га (Великобілозерський район) до 17,0 ц/га (Бердянський район).

Валовий збір соняшнику в 2018 році у сільськогосподарських підприємствах склав 720,2 тис.тонн у заліковій вазі (у 2017 році – 711,2 тис. тонн). Суттєве зниження виробництва соняшнику відбулося у Пологівському (на 37,0 %), Приморському (на 34,1 %), Василівському (на 33,7 %) та Кам'янсько-Дніпровському (на 33,5 %) районах. Перевищення обсягів виробництва 2017 року досягнуто лише у Запорізькому (на 11,1 %) та Новомиколаївському (на 1,4 %) районах. Урожайність соняшнику у 2018 році в сільськогосподарських підприємствах складала 14,1 ц/га (у 2017 році – 17,0 ц/га) та варіюється серед районів від 21,0 ц/га (Запорізький район) до 10,4 ц/га (Бердянський та Приморський райони). [2]

Обсяг реалізованої продукції підприємствами Запорізької області за видами економічної діяльності збільшився з 138093,42 млн.грн. в 2014 році до 322514,31 млн.грн. в 2018 році. На продукцію реалізовану великими

підприємствами припадало понад 53 % обсягу реалізованої продукції. Водночас обсяг реалізованої продукції підприємствами сільського, лісового та рибного господарства Запорізької області за період дослідження збільшився з 7270,61 млн.грн. до 15902,46 млн.грн., з якої понад 53 % реалізується малими підприємствами області.

Фінансовий результат до оподаткування підприємств сільського, лісового та рибного господарства Запорізької області складав в 2018 році 2273,817 млн.грн., що менш рівня попереднього року на 1834 млн.грн..(рис. 1).

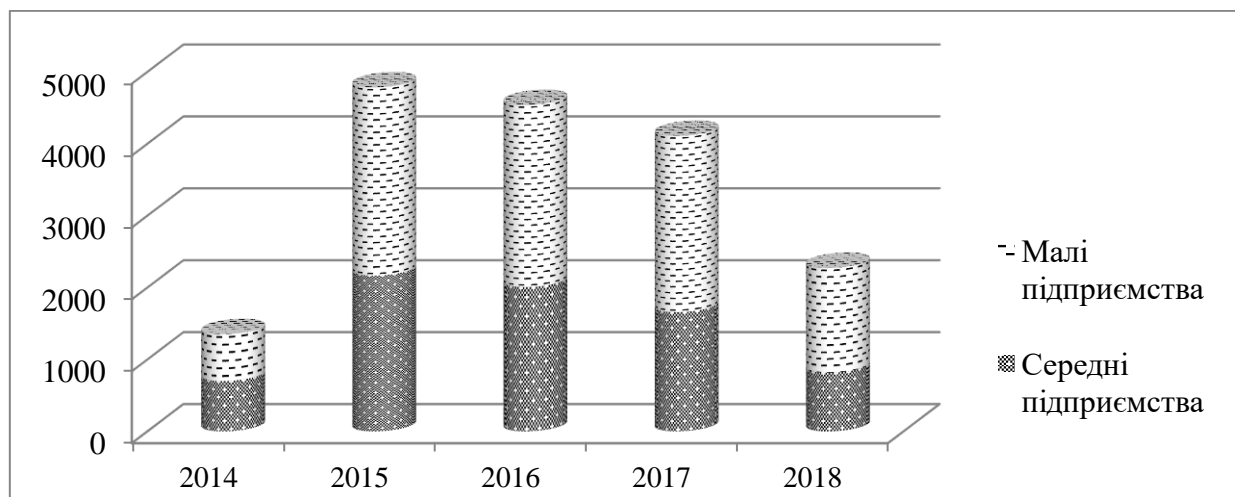

Рис 1. Динаміка фінансового результату по підприємствах сільського, лісового та рибного господарства Запорізької області.

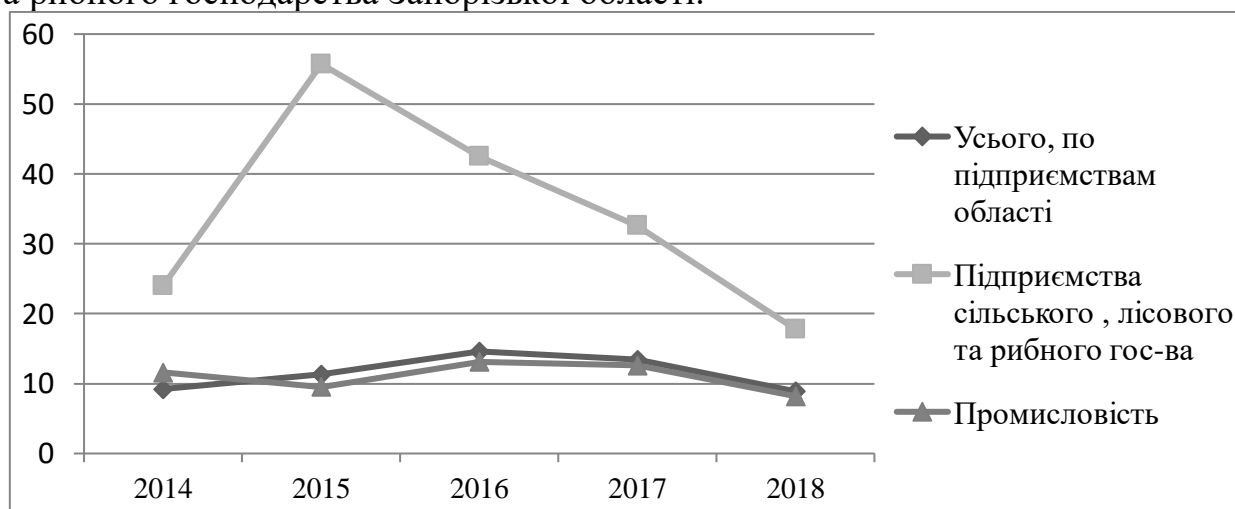

Рис. 2. Рентабельність операційної діяльності підприємств Запорізької області за видами економічної діяльності, %

Підприємства діяльність яких була прибутковою за цей рік складають в області 83,9 %, при цьому серед середніх підприємств доля прибуткових підприємств складає - 77,7 %, серед малих - 84,1 % (з них 84,4 % мікропідприємства). Але, доля прибуткових підприємств в 2018 році скоротилася на 7 пунктів. Найвищий фінансовий результат був отриманий цією групою підприємств в 2015 році - 4783,59 млн.грн.

Рентабельність агропідприємств залишається однією з найвищих серед усіх видів економічної діяльності. Рівень рентабельності операційної діяльності

підприємств сільського, лісового і рибного господарства в 2018 році склав 17,8 %. Цей показник - найнижчий з 2014 року і на 14,8 пунктів менше, ніж у 2017 році (32,6 %).

Проаналізувавши сучасний стан аграрного сектору економіки Запорізької області, можна виділити як позитивні так і негативні чинники, що впливають на нього. Ресурсний потенціал має значні можливості для подальшого активного розвитку галузі, та державою мають бути прийняті реальні заходи, для створення сприятливих умов існування всіх галузей АПК.

Література

1. Аграрний сектор економіки України: сучасний стан та перспективи розвитку року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.vgolos.zt.ua/ahramnyu-sektor-ekonomiky-ukrayiny-suchasnyu-stan-ta-perspektyvy-rozvytku/>

2. Аналітично-інформаційна довідка щодо підсумків комплексної оцінки (рейтингу) результатів соціально-економічного розвитку міст і районів Запорізької області за підсумками 2018 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.zoda.gov.ua/article/2414/analitichno-informatsiyna-dovidka-shodo-pidsumkiv-kompleksnoji-otsinki-reytingu-rezultativ-sotsialno-ekonomichnogo-rozvitku-mist-i-rayoniv-zaporizkoji.html>

*Туровська А. С.
студентка 2 курсу*

*ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ*

*Гльїна О. В.
к.е.н., доцент*

*ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ В УКРАЇНІ

Україна – це аграрна країна. Тому на нашу думку, в умовах розвитку світового ринку, розвиток економіки України можливий тільки завдяки інтеграції агробізнесу.

Україна має величезний потенціал та природні переваги в агробізнесі порівняно з іншими країнами. Адже має найбільший запас чорнозему, а саме займає 27,8 млн гектарів країни. Це являє собою десяту частину світового запасу чорнозему. В 2018 році зовнішньоторговий оборот агрокомплексу склав 19,2 млрд доларів. Але незважаючи на такі факти агропромислове виробництво сьогодні не може на рівні конкурувати з іноземними країнами.

Розглянемо погляди різних авторів щодо інтеграції агропромислового комплексу України. Наприклад, Дергалюк М. О. [1, с. 34], вважає «Особливо гостро відчувається брак інновацій як у сільському господарстві, так і в

Наукове видання

МАТЕРІАЛИ
І МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПІДПРИЄМНИЦТВО В АГРАРНІЙ СФЕРІ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ
ТА ЕФЕКТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

У двох частинах

Відповідальний редактор: *Л.М. Бухаріна*
Технічний редактор: *Ю.І. Полусмяк*
Коректор: *М.О. Лисенко*

Підп. до друку. 05.02.2020 Формат 60×90/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Умовн. друк. арк.33,8
Замовлення №. 32 Наклад 300 прим.

Запорізький національний університет
69600, м. Запоріжжя, МСП-41
вул. Жуковського, 66

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 5229 від 11.10.2016